

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd i Børne- og Undervisningsudvalget
Titel	Svar på samrådsspørgsmål AC, AD og AE
Målgruppe	Børne- og Undervisningsudvalget
Arrangør	Børne- og Undervisningsudvalget
Taletid	Ca. 10 minutter
Tid og sted	Tirsdag den 19. april 2016, kl. 14.00-15.00, i FT, lokale 2-080

Disposition

1. Indledning
2. Svar på spørgsmål AC
3. Svar på spørgsmål AC
4. Svar på spørgsmål AE
5. Afrunding

1. Indledning

- Tak for motiveringen af spørgsmålet. Hvis jeg lige skal komme med en kort kommentar til indledning, vil jeg sige, at det må det bero på en misforståelse, når det anføres, at undervisningen ved de særlige tilbud ikke skal stå mål med undervisningen i folkeskolen. Det fremgår meget klart og tydeligt af lovforslaget, at undervisningen netop skal stå mål med den, der foregår i folkeskolen, og dermed flugter det jo også den lovgivning, vi har på vores frie skoler i forhold til, at man dér godt kan organisere tilbuddet anderledes undervisningsmæssigt, samtidig med at undervisningen står mål med de faglige krav, der stilles i en folkeskolesammenhæng.
- Der er stillet tre spørgsmål – tak for dem. Det er rigtig vigtigt, at vi får en dialog om det her emne.
- Jeg synes også, at den høring, som DLF holdt i fredags, var nyttig i den forstand, at jeg ikke har noget ønske om, at vi ikke skal kunne samarbejde om netop at sikre, at de tilbud, vi giver til flygtningebørn, der kommer hertil, også har en kvalitet, som sikrer, at børnene lærer sproget, at de bliver integreret, og at de får det bedste afsæt for at kunne blive en del af vores samfund, for vi ved, at mange af dem bliver her.
- Danmark står – som en række andre lande i Europa – lige nu i en ganske ekstraordinær situation. En situation, der har betydet, at vi over de seneste år har modtaget utroligt mange flygtninge, og vi oplever også nu, at vi modtager rigtig mange børn – både som følge af den direkte flygtningestrøm, men også som følge af familiesammenføring. Flygtningestrømmen er en udfordring, som er til at tage og føle på ude på de skoler og daginstitutioner, som møder børnene i dagligdagen, og jeg tror næppe, at situationen ændres markant over de næste par år.
- Det er jo også forventningen fra kommunerne, at antallet af børn, der har behov for et undervisningstilbud eller et dagtilbud i Danmark, kun vil stige over de kommende år.

- I regeringen anderkender vi fuldt ud, at modtagelsen af de mange flygtninge har lagt ekstra pres på kommunernes service og også udfordret rammerne for integrationsindsatsen. Det er også på den baggrund, at regeringen har valgt at indgå en aftale med KL for at imødekomme kommunernes bekymringer. Og for at imødekomme de ønsker til en større fleksibilitet og mere fleksible rammer, som har været rejst fra kommunerne side – upåagtet hvilken partifarve kommunerne og borgmestrene og andre har haft. Man har haft et ønske om mere fleksibilitet til at kunne modtage og håndtere undervisningen til det store antal flygtninge, der kommer. Aftalen med KL har til formål at sikre, at kommunerne får den fornødne fleksibilitet i rammerne for deres integrationsindsats.
- Jeg vil gerne besvare de tre spørgsmål enkeltvis, og så tænker jeg, at vi kan tage debatten samlet efterfølgende.

2. Svar på spørgsmål AC

- Et af elementerne i regeringens aftale med KL om bedre rammer for at modtage og integrere flygtninge handler om at lempe rammerne for modtagelsesklasser. Der er bl.a. tale om, at det skal være muligt for en kommunalbestyrelse at beslutte at hæve elevtallet fra 12 til 15 (og op til 18 hvis, eleverne har overvejende samme sproglige baggrund) – selvfølgelig hvis det vurderes at være pædagogisk forsvarligt.
- Og derfor er det jo heller ikke hensigten, at lempelserne skal medføre konsekvenser for elevernes trivsel og læring i modtagelsesklasserne. Det gælder stadig, at den undervisning, som finder sted i modtagelsesklasser, skal opfylde de samme krav til kvalitet, som almindeligvis gør sig gældende. Men vi kan se, at der er rigtigt mange børn, der kommer fra de samme lande og har det samme sprog som deres udgangspunktsprog, og som dermed adskiller sig i forhold til nogle af de modtagelsesklasser, der har været gennem en årrække, hvor man har haft en meget varieret børnegruppe med meget forskellige sprogbaggrunde.
- Elever må højst gå i en modtagelsesklasse i to år, og formålet med modtagelsesklasser er fortsat, at eleverne skal lære dansk, så de kan deltage i undervisningen i en almindelig klasse og senere kan komme godt videre i uddannelses-systemet og på arbejdsmarkedet, hvis de bliver her i landet.
- Kommunerne og skolerne har derfor også selv en interesse i at sørge for, at elever i en modtagelsesklasse får en god undervisning og trives, så de får nogle gode forudsætninger for at indgå i den almindelige undervisning senere hen. Ellers er integrationsopgaven jo ikke løst. Og som der også peges på, så risikerer man også, at den bliver dyrere efterfølgende, og derfor ser jeg ikke den be-

kymring, som andre har i, at der skulle være et ønske fra kommunal side om at organisere dårlige tilbud.

- Det er en ny og stor opgave, vi står med. Vi har heldigvis mange års erfaring i Danmark. Vi har en god viden at trække på, vi har en soliditet, når det handler om undervisning af tosprogede elever, og vi har kompetente undervisere på området. Det er et rigtigt godt afsæt at have i forhold til den opgave, vi skal løse i de kommende år.
- Jeg er opmærksom på at støtte kommunerne og skolerne i den store opgave, der er i at sikre undervisning af de mange flygtningebørn. Jeg har derfor besluttet, at læringskonsulentkorpset fremadrettet skal prioritere modtagelsesklasser og undervisning af tosprogede elever som led i deres vejledningsindsats over for kommuner og skoler.
- Jeg vil i øvrigt opfordre kommunerne til at arbejde med og for løsninger, der trækker på tilgængelig viden om det, der virker. Der er også baggrunden for, at vi bestilte og efterfølgende har offentliggjort et litteraturstudie om modtagelsestilbud for nyankomne elever, som kommuner vil kunne finde inspiration i.
- Angående spørgsmålet om, i hvilket tilfælde det *ikke* vil være pædagogisk forsvarligt at hæve elevtallet i modtagelsesklasser til 15, vil det afhænge af en vurdering af den konkrete situation.
- Der kan være mange hensyn, som kan spille ind i forhold til, om det vil være pædagogisk forsvarligt at hæve elevtallet. Det vil fx være naturligt at se på den konkrete elevgruppe i klassen, det sproglige og faglige niveau i klassen, klassens trivsel og de personalemæssige ressourcer i klassen.
- Jeg kan derfor ikke sige, at i den og den konkrete situation vil det aldrig være pædagogisk forsvarligt at hæve elevtallet. Men jeg kan godt prøve at komme med nogle eksempler på, hvad der kunne tale imod at hæve elevtallet til 15 i en modtagelsesklasse.
- Forhold, som kunne tale imod at hæve elevtallet, kunne fx være, at eleverne i en klasse taler rigtig mange forskellige sprog og måske ikke har fået skolegang i en lang periode. Det kunne fx også være tilfælde, hvor der i klassen er elever, som er traumatiserede, navnlig hvis det højere elevtal er kombineret med et større klassespænd.
- Men som sagt: Det afhænger af en konkret vurdering i det enkelte tilfælde. Og for så vidt angår de nævnte eksempler, vil man evt. med den rette tilrettelæggelse og støtte i undervisningen og med det personale, der også har kompetencerne på området, kunne hæve elevtallet på en pædagogisk forsvarlig måde.

- Det er skolens leder, der foretager vurderingen af, om det vil være pædagogisk forsvarligt at hæve elevtallet til 15 eller 18.
- Det vil være kommunalbestyrelsen, der vil have kompetencen til at godkende, at elevtallet hæves til 15 eller 18. Kommunalbestyrelsen vil kunne uddelegere sin beslutningskompetence til skolens leder eller skolebestyrelsen.

3. Svar på spørgsmål AD

- Det er den enkelte kommunalbestyrelse, der har ansvaret for at sikre, at alle børn og unge i den undervisningspligtige alder får en undervisning, der imødekommer deres forudsætninger og behov og leder dem godt videre i uddannelsessystemet og senere på arbejdsmarkedet og ud i voksenlivet.
- Det gælder, hvad enten kommunen vælger at gøre brug af modtagelsesklasser i folkeskolen eller gøre brug af det foreslåede særlige tilbud om grundskoleundervisning uden for folkeskoleloven.
- Begge tilbud retter sig mod elever, der har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte i form af undervisning i dansk som andetsprog, og hvor det vurderes at være pædagogisk påkrævet at henvise eleven til et andet tilbud end den almindelige undervisning i folkeskolen.
- Jeg køber derfor heller ikke præmissen om, at særlige tilbud om grundskoleundervisning er dårligere tilbud end undervisning i folkeskolens modtagelsesklasser, og det fremgår også klart af lovforslaget, at undervisningen skal stå mål med folkeskolens.
- Jeg synes derfor heller ikke, at det giver mening at tale om, hvornår det er ”acceptabelt at tilbyde flygtningebørn et særligt undervisningstilbud frem for en plads i en modtagelsesklasse”.
- Kommunalbestyrelsens beslutning om i givet fald at oprette et særligt tilbud skal bygge på en vurdering af, at der kan tilvejebringes et undervisnings- og læringsmiljø, der både kan tilgodese elevernes faglige og sociale kompetencer.
- Formålet med lovforslaget er altså ikke at lempe kravene til undervisningens kvalitet, eller at kommunerne skal kunne spare penge ved at oprette discountmodtagelsesklasser, men derimod at give kommunerne den fornødne fleksibilitet til at kunne handle på de aktuelle udfordringer.
- De frihedsgrader, som kommunalbestyrelsen får, ændrer ikke ved, at undervisningen naturligvis skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

- Mit ministerium vil føre tilsyn med de særlige tilbud om grundskoleundervisning og deres kvalitetsudvikling, og ved vedvarende dårlig kvalitet vil man kunne pålægge kommunalbestyrelsen at udarbejde en handlingsplan og rette op på det.

4. Svar på spørgsmål AE

- Regeringen er naturligvis af den opfattelse, at lovforslaget er i fuld overensstemmelse med grundlovens § 76. Det fremgår også af min skriftlige besvarelse af udvalgets spørgsmål 189.
- Det følger af bl.a. af grundlovens § 76, at ”alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til fri undervisning i folkeskolen”. Det offentlige er altså forpligtet til at tilbyde gratis undervisning for børn i den undervisningspligtige alder i folkeskolen. Den nærmere udformning af dette grundskoletilbud og fastsættelsen af den undervisningspligtige alder er af grundlovsgiver overladt til lovgiver.
- Det er vigtigt at holde fast i, at grundloven ikke taler om ”folkeskoleloven”. Folkeskoleloven er blot den ramme, som lovgiver i dag har valgt om den brede almene folkeskole. Grundlovens § 76 kan derfor ikke antages at være til hinder for, at der i forhold til børn, der har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte, og som det er pædagogisk påkrævet at undervise på anden måde end det almindelige folkeskoletilbud, etableres et særligt tilbud om grundskoleundervisning.
- Det er ikke i strid med grundlovens § 76, stk. 1, hvis Folketinget vedtager en lov, som giver mulighed for, at udenlandske børn og unge på baggrund af en konkret pædagogisk vurdering kan henvises til et gratis særligt tilbud om grundskoleundervisning, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.
- Det er derudover regeringens vurdering, at lovforslaget ikke er i strid med Danmarks internationale forpligtigelser.
- Det følger af Danmarks internationale forpligtigelser, at forskelsbehandling kun er berettiget, hvis den har et legitimt formål og samtidig står i et rimeligt forhold til dette formål.
- Det er anerkendt i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis [sagsnr. 15766/03, Oršuš m.fl. mod Kroatien], at det er sagligt at forskelsbehandle børn med det formål at bringe børnenes sprogkundskaber op til et tilstrækkeligt niveau, når det sikres, at børnene kommer i en almindelig klasse, når det bliver muligt. Jeg bemærker i den forbindelse, at den foreslåede ord-

ning indebærer, at henvisning til det særlige tilbud alene kan ske på baggrund af en pædagogisk faglig vurdering, og at børnene kommer i en almindelig folkeskole, så snart deres sprogkundskaber giver mulighed for det, såvel som at man maksimalt kan være i det særlige tilbud i op til to år.

- I øvrigt svarer den vurdering af den enkelte elev, der efter lovforslaget er lagt op til, til den, som finder sted efter folkeskolelovens regler i forhold til elever, som har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte, og hvor det vurderes at være pædagogisk påkrævet at henvise eleven til en anden skole end distriktsskolen.
- For så vidt angår FN's Flygtningekonvention, er det ligeledes regeringens opfattelse, at lovforslaget er i overensstemmelse med konventionens artikel 22 om flygtninges ret til elementær undervisning.
- Konventionsflygtninge og deres børn skal have samme adgang som danske børn til gratis undervisning på grundskoleniveau. Det er i øvrigt forudsat med den foreslåede ordning, at de slutmål og delmål, der skal gælde for det særlige tilbud, skal stå mål med folkeskolen og dermed også med de mål, der gælder for folkeskolens undervisning.

5. Afrunding

- Afslutningsvis vil jeg gerne bemærke, at det ligger os som regering meget på sinde, at den aftale, som regeringen har indgået med KL, og som sigter på at give kommunerne bedre og mere fleksible rammer for integrationsindsatsen i kommunen, ikke skal ses som et udtryk for, at man ønsker en dårligere integration eller dårligere kvalitet i tilbuddene. Aftalen er udtryk for, at vi har tillid til, at man lokalt også skal kunne arbejde med, hvordan de her tilbud helt konkret organiseres, så de er målrettet og tilpasset den børnegruppe, som vi ser komme til landet i de her år. Det er naturligvis kommunernes ansvar at sikre, at de fleksible rammer ikke medfører, at kvaliteten af undervisningen lokalt bliver dårligere, og det har jeg fuld tillid til, at kommunerne er bevidst om, og jeg håber og tror på, at de nye redskaber på integrationsområdet kan blive til glæde og gavn for både kommuner og de nyankomne børn og unge.
- Det er baggrunden for vores lovforslag, og det glæder jeg mig til, at vi kan få uddybet i dag. Og forhåbentlig er der også partier i Folketinget, der vil være med til at bakke op om forslaget, så vi kan få tilrettelagt nogle ordenlige tilbud til de børn og unge, der har krav på undervisning, når de kommer til vores land.